T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI KURUMLARINDA VE ÖZEL OKULLARDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN REKREASYONEL ETKİNLİKLERE KATILIMINA ENGEL OLAN FAKTÖRLER

ADNAN TAYFUN

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ AJLAN SAÇ

EDİRNE 2019

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Adnan TAYFUN tarafından hazırlanan **Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında ve Özel Okullarda Çalışan Öğretmenlerin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler** konulu **Yüksek Lisans** tezinin sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca **10/09/2019 Salı** günü saat **13.30**'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin kabul edilmesine **OYBİRLİĞİ** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	**KANAAT**	**İMZA**
Dr. Öğr. Üyesi Ajlan SAÇ	Uygun	
Doç. Dr. İsa SAĞIROĞLU	Uygun	
Dr. Öğr. Üyesi BÜLENT KİLİT	Uygun	

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

17 / 09 /2019

Adnan TAYFUN

Tezin Adı: Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında ve Özel Okullarda Çalışan Öğretmenlerin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler

Hazırlayan: Adnan TAYFUN

ÖZET

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 2018-2019 yılında Kırklareli Lüleburgaz ilçesinde görev yapan 585 öğretmen üzerinde "Kişisel Bilgi Formu" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği" uygulanmıştır. Çalışma sonucunda rekreasyonel faaliyetleri katılma ile cinsiyet, çalışılan kurum, daha önce spor yapma durumu, halen spor yapma durumu ve sportif faaliyetlere katılma arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış; eğitim durumu, yaş, görev ve daha önce spor yapma düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Rekreasyonel Etkinlik, Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı

Name of thesis: Factors That Prevent Participation in Recreational Activities of Ministry of National Education Institutions and Private Schools Teachers

Author of thesis: Adnan TAYFUN

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the factors that prevent participation in recreational activities of teachers working in Ministry of National Education and private schools. In this context, "Personal Information Form" and "Leisure Constraints Scale" were applied to 585 teachers working in Lüleburgaz district of Kırklareli in 2018-2019. As a result of the study, it was found that there was a significant relationship between the participation of recreational activities and gender, the institution, sporting status before, sporting status now and participating in sporting activities; and there was no significant difference between the level of education, age, task and the level of sporting status before.

Key Words: Recreation, Recreational Activity, Teacher, Ministry of National Education

ÖNSÖZ

Tez sürecim boyunca tecrübe, bilgi ve desteğini benden esirgemeyen çok kıymetli danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ajlan SAÇ'a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimi boyunca verdikleri eğitimle bana yön veren Rekreasyon Yönetimi hocalarıma, desteklerinden dolayı yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Hakan TUNA'ya teşekkür ederim.

Bu tezi, dünyaya geldiğim andan beri maddi ve manevi yanımda olup bugünlere gelmemi sağlayan ve en büyük destekçilerim olan anneme, babama, kardeşlerime ve hayatıma girdiği andan itibaren desteğini esirgemeyen Özge TAYFUN'a ithaf ediyorum.

Adnan TAYFUN

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
ABSTRACT ..... **ii**
ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vi**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **vii**
GİRİŞ **1**
I. BÖLÜM **3**
KAVRAMSAL ÇERÇEVE **3**
1.1. Zaman 3
1.1.1. Zaman Kavramı 4
1.1.2. Zamanın Fonksiyonları 4
1.1.2.2. Eğlenme Fonksiyonu 5
1.1.2.3. Gelişim Fonksiyonu 5
1.1.3. Zamanın Kullanımı 6
1.2. Boş Zaman Kavramı ve Temel Fonksiyonları 7
1.3. Bireyin Boş Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler 8
1.3.1. Kültür ve Davranış 8
1.3.2.Sosyal Faktörler 9
1.3.3. Ekonomik Faktörler 9
1.3.4. Meslek ve Gelir 10
1.3.5. Yerleşim Birimi 10
1.4. Rekreasyon Kavramı 11
1.4.1. Rekreasyonun Tanımı 11
1.4.2. Rekreasyonun Özellikleri 12
1.4.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması 14

1.4.4. Rekreasyon Çeşitleri 15
1.4.5. Rekreatif Etkinliklere Katılmayı Etkileyen Faktörler 15
1.5. Sporun Tanımı ve Önemi 18
II. BÖLÜM 19
YÖNTEM 19
2.1. Araştırmanın Konusu 19
2.2. Araştırmanın Amacı 19
2.3. Araştırmanın Önemi 20
2.4. Araştırmanın Varsayımları 22
2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları 22
2.6. Evren ve Örneklem 23
2.7. Verilerin Toplanması 23
2.8. Verilerin Analizi 24
III. BÖLÜM 26
BULGULAR 26
TARTIŞMA ve SONUÇ 33
KAYNAKÇA 36
EKLER 41
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu 41
Ek 2. Boş Zaman Engelleri Ölçeği 42
Ek 3. Etik Kurul Onayı 43

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Rekreasyonun Sınıflandırılması 14
Tablo 2. Ölçeğe uygulanan faktör analizi bulguları 26
Tablo 3. Faktörlerin cinsiyetlere göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 27
Tablo 4. Faktörlerin eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 27
Tablo 5. Faktörlerin kuruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 28
Tablo 6. Faktörlerin daha önce spor yapma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları..... 28
Tablo 7. Faktörlerin yaş gruplarına göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 29
Tablo 8. Faktörlerin göreve göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 29
Tablo 9. Faktörlerin spor yapma düzeyine göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 30
Tablo 10. Faktörlerin halen spor yapma duruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları 30
Tablo 11. Faktörlerin sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları..... 31
Tablo 12. Faktörlerin toplam puanları arasındaki ilişki (korelasyon) analizi sonuçları 32

KISALTMALAR LİSTESİ

ANOVA	Tek Yönlü Varyans Analizi
LSD	Least Significant Difference - En Önemsiz Fark Testi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
USA	United States of America - Amerika Birleşik Devletleri
vb.	Ve benzeri
yy.	Yüzyıl

GİRİŞ

Hayatın, toplumun ve meslekin getirmiş olduğu belli sorumluluklardan sonra geriye kalan zamanı tamamen kullanmakta serbest olan bireyler kendilerini dinlendiren, eğlendiren ve yenileyen faaliyetleri yaparak daha verimli hale gelmektedirler. Çalışılmayan her zaman boş zaman olarak tanımlanmakta; rekreasyon ise iş dışındaki aktivitelerin boş zamanı değerlendirmek için angaje edilmesi şeklinde ifade edilmektedir. Her boş zaman rekreasyon zamanı olmamakla birlikte, rekreasyon boş zamanın değerlendirilmesini içermektedir.

Öğretmenler; başta öğrenciler olmak üzere bütün toplumun örnek aldığı, saygı duyduğu bireylerdir. Ancak; öğretmenlerin topluma ve öğrencilere örnek olabilmeleri için diğer bireyler gibi öncelikle kendi zamanlarını etkili bir şekilde kullanması, okul dışı zamanı değerlendirme planları yapması ve daha verimli olmak için ne yapmaları gerektiğini düzenleyebilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmenlerin de yoğun iş yaşamından kişisel hayattan arta kalan zamanlarda beyinlerini, ruhlarını ve bedenlerini rahatlatmaya ihtiyaçları vardır. Bu ancak rekreasyon faaliyetleri ile mümkün olabilmekte; rekreasyon da ancak eğitim ile elde edilmektedir.

Yapılması gereken rekreatif faaliyetler rastgele yapılacak olaylar silsilesini oluşturmamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin boş zamanlarını nasıl değerlendirmesi gerektiği, boş zamanlarını değerlendirme şekillerini hangi yöntem ile belirledikleri, herhangi bir etkinliğe katılıp katılmadıkları ya da etkinliğe katılım sıklığının belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bunlardan önce öğretmenlerin rekreatif faaliyeti yapıp yapmadıkları, rekreatif faaliyetleri yapmalarının önündeki engellerin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Çünkü ihtiyaç ve nedenler belirlenmediği müddetçe yapılmak istenen rekreasyonların bir faydası olmayacaktır.

Bu çalışmada öğretmenlerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Kırklareli Lüleburgaz İlçesinde 2018-2019 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) kurumlarında ve özel okullarda görev alan öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri, çalıştıkları kurumları, yaptıkları görevleri, daha önce spor yapma durumları, spor yapma düzeyleri, devam ettikleri spor yapma düzeyleri, sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma düzeylerden çok katıldıkları sportif rekreasyon faaliyetleri, en sevilen spor dalları, en sevilmeyen spor dalları araştırılmış; rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

I. BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Zaman

Yaratıcı tarafından insanlara verilmiş olan zaman, insanoğlu tarafından yeterince özümsenemeyen ve yönetiminin etkili ve verimli bir şekilde yapılamadığı bir kavram olarak anlamlandırılmaktadır. Bundan dolayı gelişmiş topluluklarda büyük bir problem haline gelmiştir. Bu yüzden zaman ifadesi kavramsal olarak izah edilemeyecek kadar geniş bir tanım olduğundan, bilim insanları bununla ilgili ortak bir görüşe ulaşıp tam anlamıyla bir tanım yapamamışlardır. Ancak bu çerçeve içerisinde uzmanlar tarafından yapılan araştırmalardan ve yapmış oldukları tanımlardan yola çıkılırsa, zamanı; geçmişten bugüne, bugünden geleceğe aktarılan zincirleme olay örgüsünün birbirini takip etmesi ile insanların kesin olarak tasarruf sağlayamadığı ve geriye alınamadığı, kesintisiz ilerleyen bir süreç olarak görmüşlerdir (Smith, 1998).

Temelde miktar ya da nicelik bakımından arttırılması mümkün olmayan zamanın, kontrol altına alınarak, tasarruflu ve planlı olarak değerlendirilmesi ile kalan zamanın iyi bir şekilde kullanılması miktarı veya niceliği arttırılabilir (Bakan, 2012). Bu bağlamda 21.yy araştırmacılarının en temel hipotezlerinden biri olan zamanın, ülküsel bir biçimde yönetimi temel bir meseledir. Bu yönden birçok araştırmacı, üzerinde çaba harcanan zamana, net ve mutlak hatları olan bir tarif çerçevesinin uygulanmasının muhtemel olmadığı tanımlardan ortaya çıkmaktadır. Durukan ve Öztürk (2004) tarafından zaman, tesadüfler ve şans faktörleri ile tanımlanır.

1.1.1. Zaman Kavramı

Zaman, kişilerin hususi ve meslek yaşantılarında hedefine uygun etkili ve verimli bir biçimde özen göstermesi hususuyla iyi bir şekilde planlanmalı, organize edilmeli, yönlendirilmeli, koordine edilmeli ve kontrol altına alınmalıdır (Erdem, Pirinççi, Dikmetaş, 2005).

Zaman, iş yerinde çalışma ile geçirilen kısım ve işyeri dışında geçirilen kısım olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. İş yerindeki zaman yani "işe bağımlı zaman"ın iş için çalışma zamanı dışında kalan ancak çalışma için hazırlık ve işe gidiş- dönüş için geçirilen zaman ve çalışılan iş ile ilgili mesai dışında harcanan zaman kısımları vardır. İş yeri dışındaki zamanın ise; uyku, yemek, vücut bakımı gibi insanın yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli "varoluşla ilgili zaman" ile istirahat ve rekreasyondan oluşan "serbest zaman" kısımları bulunmaktadır (Çakıroğlu, 1998).

1.1.2. Zamanın Fonksiyonları

Zamanın temel fonksiyonları dinlenme, eğlenme ve gelişim olmak üzere üç başlık altında toplanmakta ve aşağıda başlıklar halinde ele alınmaktadır.

1.1.2.1. Dinlenme Fonksiyonu

Dinlenme fonksiyonu, serbest zamanı en çok ve en iyi tanımlayan ve farklı bakış açılarıyla, bir iş yapma süreci boyunca değerlendirilen temel fonksiyondur. Çalışmaya ayrılan zamanın günde 12-15 saat olduğu sanayi devriminin başlarında, çalışanlar boş zamanlarını şu şekilde dolduruyordu: Yalnızca fiziksel gücüne yeniden kavuşmak için dinlenme fonksiyonunu yerine getirmek.

Günümüz bireyleri için dinlenme, bedensel ve ruhsal açıdan yenilenmek için veya pasif boş zaman değerlendirme aktivitelerini örneğin: genellikle yarışma dışı turistik olarak sağlık amaçlı spor faaliyetleri, resim yapmak, televizyon seyretmek veya uyumak gibi etkinlikleri ifade etmektedir (Karaküçük, 1997).

1.1.2.2. Eğlenme Fonksiyonu

Bireyler boş zamanlarını eğlenme ve rahatlamayı ifade eden, sıkıntıdan kurtulmayı sağlayan, yarışmanın oyun zevkine yeğlenmediği, tüm spor dallarını veya diğer sosyal faaliyetleri aktif veya pasif olarak günlük ihtiyaçları dışında kalan zamanda geçirebilirler. Zamanı hoş ve eğlenceli bir şekilde geçirmek ve bunu bazen can sıkıntısını gidermek yerine derdi, tasayı, merakı vb. gidermek için yapmak anlamını da taşımaktadır (Karaküçük, 1997).

1.1.2.3. Gelişim Fonksiyonu

İnsan, gelişim fonksiyonunu günlük yapılan eylemleri tekdüzelikten kurtaran, birçok sosyal gruplara katılmasına yardımcı olan, kişiliğini ortaya koyabilen ve kişiliğini geliştirebilen, çıkar amacı taşımayan faaliyetler bütünü olarak görmüştür.

Gelişim fonksiyonu, iş dışı ve fizyolojik ihtiyaçlardan geriye kalan zamanda bilgi almak ve vermek, bir kültürü devam ettirme ve geliştirmek için aniden ortaya çıkan ya da sosyal örgütlenmelere katılım ihtiyacının ağır bastığı etkinlikler olarak da anlamlandırılabilir.

Boş zaman etkinliklerinde olumlu ya da olumsuz birtakım sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Buna dayanarak boş zaman iyi ve yerinde kullanıldığı zamanlarda bireye; dinlenmek, eğlenmek, kendini yetiştirmek, geliştirmek, toplumsallaşmak, dernekleşmek, görüş ve düşünce alanını genişletmek, kendi sorumluluğunu,

özgürlüğünü yaşamak, çalışmalarda kendine göre seçim yapmak, vaktini verimli kullanmak ve insanın kendi kendisini tanımasına yardımcı olmak açısından yön gösterir. Kötü kullanımlarda ise, bireylere bir takım kötü alışkanlıklara, durgunluklara, gevşekliklere, tembelliklere, dikkatsizliklere vb. olumsuz davranışlar kazandırılmasına müsaade eder. İnsan doğası gereği yaratılışında boş durmamaya göre planlanmıştır. İnsan olumlu veya olumsuz sürekli bir eylem halindedir. Doğru-yanlış, iyi-kötü, bir aktivite içindedir.

Boş zaman, olumlu şekilde kullanılırsa toplumsal ve kişisel gelişim, olumsuz kullanılırsa bunalım ve sıkıntı gibi problemler ortaya çıkarmaktadır (Karaküçük, 1997).

1.1.3. Zamanın Kullanımı

Zaman zorunlu davranışlar için gereken zaman ve boş zaman olmak üzere ikiye ayrılarak kullanılmaktadır.

1.1.3.1. Zorunlu Davranışlar İçin Gerekli Zaman

Zorunlu davranışlar için gerekli zamanı üç ayrı grupta değerlendirilebiliriz. Çalışma iş zamanı; Kazanç sağlamak için iş yaparak geçirilen süre, fazla mesai veya ek iş için kullanılan zaman olarak görülür.

Çalışmayla ilgili etkinliklere ayrılan zaman; İş için yapılan hazırlıklar gidiş ve gelişte harcanan zaman veya iş dışında yapılması gereken mesleki eğitimler, seminerler gibi belirli amaç için kullanılan zamandır.

Yaşamı devam ettirmeye yönelik işler için kullanılan zaman; Yeme, içme, uyuma gibi fiziksel ihtiyaçlar, yemek yapma, ev temizliği, vücut bakımı vb. zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman olarak görülür (Hazar, 2003).

1.1.3.2. Boş Zaman

Boş zamanın otonom bir yaşam çevresi olarak anlaşılmasının tarihi çok eskilere dayanmamaktadır. Bağımsız bir bakış açısı olarak boş zaman kavramı bütün yönleriyle çağdaş döneme aittir. Sanayi inkılâbı ile beraber değişen kültürel ve toplumsal hayat, kendi ile beraber özel ve bağımsız yaşam alanlarını da oluşturmuştur. Çalışmanın; koordinasyonlu, kuralcı, zorunlu, örgütlü ve ritüel bir kurguya dönüşmesinin yanında bireylerin iş yaşamından arta kalan zamanı değerlendirmesini özel bir yaşam tarzı haline getirmiştir (Kraus, 1997).

Tezin kavramsal çerçevesinde önemli bir yer tutan boş zaman kavramı aşağıda başlık olarak ele alınmaktadır.

1.2. Boş Zaman Kavramı ve Temel Fonksiyonları

İngilizce'de "boş zaman" kelimesinin karşıt anlamına gelen "leisure", Latince'de "izin verilmiş olmak" ya da "özgür olmak" anlamına gelen "licere" kelimesinden oluşturulmuştur. Ayrıca, Fransızca'da "boş zaman" anlamına gelen "loisir", lisans ve özgürlük kelimelerinin İngilizce karşılığı olan "licence" ve "liberty"de buradan doğmuştur. Genel bir açıdan bakılırsa boş zaman, "kendi kararlarını alabilme özgürlüğü" "baskıdan kurtulmak", "kısıtlamalardan özgürlüğe geçmek", "seçme özgürlüğü", "işten sonra (bireye) arta kalan zaman", "mecburi sosyal yükümlülükler yapıldıktan sonra kalan zaman" olarak tanımlanmaktadır (Aytaç, 1994).

Sonuç olarak birçok kez ifade edilen boş zaman ile ilgili ifadelere bakılarak, insanoğlunun çalışma ve iş hayatı dışında kalan zamanda yerine getirmesi gereken zorunlu ihtiyaçlarını giderdikten sonra oluşan zaman olarak tanımlanır.

Kavram olarak boş zamanın gelişim sürecine bakıldığında, sanayi devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumun önemsediği değerler, boş zamanın ise savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Boş zaman, çalışmaya elverişli sanayi devrimi döneminde yorulan bireylerin fiziksel gücünü arttıran ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme ihtiyacını yerine getirmektedir.

Ancak dinlenme fonksiyonu hem fiziksel yorgunluğu azaltabilmeli hem de bireyin, sinir sistemini ve ruhsal yapısını mutlaka eski haline getirmelidir. Boş zamanın dinlenme fonksiyonundan başka iki fonksiyonu daha vardır. Bunlar ise "gelişim" ve "eğlence" fonksiyonlarıdır. Bu fonksiyonların bilincine sonraki zamanlarda varılmıştır (Sağcan, 1986).

1.3. Bireyin Boş Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler

Bu faktörler kültür ve davranış, sosyal faktörler, ekonomik faktörler, meslek ve gelir ve yerleşim birimidir. Faktörlerin her biri aşağıda başlıklar halinde ele alınmaktadır.

1.3.1. Kültür ve Davranış

Bir toplumun üyeleri arasında oluşup aktarılan ve değişime uğrayan öğrenilmiş davranış kalıpları ile bu kalıp değer, inanç, tavır vb. ürünlerin oluşturduğu bir yaşam biçimine kültür denir.

Toplumda bireyler arası etkileşim ve doğa ilişkileri kişiliğin ilk adımlarını ortaya çıkartır. Öncelikle birey içinde bulunduğu etkileşim ve yaşadığı ortamdan etkilenir. Anne ve babanın çocuğu üzerinde ayrı ayrı tutumları gelenek görenekleri, din, dil, kamu düzeni gibi temel toplumsal kavramlar ve değerler sisteminin etkisi ile bu yapılanmada en büyük rolü üstlenir.

Toplum içindeki bireylerin kişiliğinin gelişmesini etkileyen değerler arasında arkadaşlık ilişkileri, bulunduğu çevrede öğrenim gördüğü ortamın özellikleri, boş zamanlarını değerlendirmede en başta gelmektedir. Birey bulunduğu kültürel ortamdan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak etkilenerek kişiliğini kazanır. Dumazediler'in ileri sürdüğü boş zaman aktivitelerinin, kültürel bir içeriğe sahip olduğu ve "boş zamanlarınızı nasıl değerlendirdiğinizi söyleyin size kültürünüzü söyleyeyim" görüşü oldukça iddialı ve mantıklı olmuştur (Aslan, 2005).

1.3.2.Sosyal Faktörler

Toplum, insan-insan ve insan-doğa üzerine etkileşmesi doğrultusunda biçimlenen, oluşan bir kavramdır. Reisman, toplum-insan ilişkisini incelemiş ve günümüzde insanların iki önemli değişim geçirdiğini gözlemlemiştir. Öncelikli değişim "Rönesans" ile başlatılmıştır. Endüstri devriminin gerçekleşmesiyle birlikte oluşan kentlileşme ortamı, toplumun gelenek ve göreneklerini de etkilemiş, bu zaman içinde bireyi, insani değerlerinin birey üzerinde egemen olduğu insan durumuna getirmiştir. Sanayi devriminden sonra toplum içerisinde yaşamaya başlayan birey toplum kültürü, toplu tüketim ve toplu boş zaman değerlendirme şekilleri ile yetişen birey 'dışa yönelmiş' insan figürünü ifade eder. Bireyleri motive eden faktörler akran grupları ve kitle iletişim araçlarıyla yayılan değerlerdir. Toplumsal yapıdaki değişimler en başta aileyi etkilemiş ve hoşgörülü aile ortamı oluşturmuştur. Bu nedenle akran grubu son derece önem kazanmış ve boş zamanları değerlendirirken birbirini yönlendirmede etkili olmuştur (Aslan, 2005).

1.3.3. Ekonomik Faktörler

Günümüz toplumlarında bireyin haklarının oldukça yaygınlaştığı, boş zaman değerlendirme fırsatlarının odak noktası olduğu gereksinimler içinde bir tüketici toplumu olmuştur. Yakın zamanda bireyler yaşam kalitesini ve refah seviyesini yükseltmek için uğraşmışlardır.

Genellikle boş zaman bireysel tercihler doğrultusunda kullanılarak günümüzde bireyin sınırsız seçim yapmasında sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik faktörler de etkilidir (Aslan, 2005).

Boş zaman değerlendirme faaliyetleri için gelişmiş ülkelerde spora ayrılacak kaynaklar artarken gelişmekte olan ülkelerde bu durum farklılık göstermiştir. Gelişmekte olan ülkelerde yaşayan bireyler kaynak yetersizliğinden ve maddi imkânlardan dolayı bu faaliyetlere fazla katılamamış. Gelişmiş ülkelerdeki kişi başına düşen gelir ve bunun getirisi olarak ortaya çıkan yüksek yaşam standardı, maddi açıdan boş zamanlarında bireyleri spora katılmaya yönlendirmiştir (Hergüner, 1993).

1.3.4. Meslek ve Gelir

Bireylerin gelirleri ve meslekleri bulundukları konum itibari ile elde etmiş oldukları gelir arasındaki ilişki değişkenlik gösterebilmektedir. Bu nedenle ebeveynlerin çocuklarına verdikleri eğitimin ne kadar iyi olduğu mesleki saygınlıkları ile ilgilidir (Tezcan, 1997).

1.3.5. Yerleşim Birimi

Bireyin içinde yaşadığı toplum gerek fiziki gerekse sosyal çevre özellikleri açısından boş zaman aktivitelerine katılımında, aktivite biçimleri ve tercihlerinde önemli bir faktördür. Çocukluk döneminde toplumsallaşma sürecini geçirdiği yerleşim biriminin kırsal, kentsel veya büyük şehir özelliğinde olması, bireyde; kırsal veya kentsel toplum değerleri ve normları ile oluşan davranış şekillerinin gelişmesine ve kazanılmasına neden olmuştur. Yaşam aktivitelerinden, boş zaman aktivitelerinin öğrenilmesi ve alışkanlıkların kazanılması, öncelikle yaşadığı çevredeki insan gruplarının etkileşimi ile oluşurken, birey aynı zamanda içinde yaşadığı yerleşim yerinin fiziki özelliklerinden de etkilenmektedir (Aslan, 2005).

1.4. Rekreasyon Kavramı

İnsanların varlığının bilindiği ilk çağlardan toplu yaşama geçişine, sonradan tüm dünyanın öğrenilmesi için yapılan coğrafi keşifler ile ortaya çıkan merkantilist devingenlik, sanayi devrimine ve sonra küresel ekonomik sistem içerisinde yaşanan bu kadar değişime rağmen değişmeyen üç temel olgu vardır. Bunlar; bir iş sahibi olmak, uyumak ve yaşamsal fizyolojik ihtiyaçların giderilmesi yeme-içme, ibadet vb.'dir. Bu üç esas olayın dışında kalan olgu boş zaman olarak tanımlanmıştır. İnsanlığın bu boş zaman kavramı içerisinde yapmış olduğu etkinlikler veya faaliyetler, rekreasyon olarak tanımlanmaktadır.

1.4.1. Rekreasyonun Tanımı

Lundberg (1980)'e göre rekreasyon pasif veya aktif katılım olarak insanların kişisel veya grup halinde sportif, kültürel, doğa ile ilişkili, tarihi amaçlı etkinliklere bireyi hiçbir zorlama ya da baskı altında bırakmadan tamamıyla kendi özgür iradesi ile fiziksel ve zihinsel haz almak için yapmış oldukları etkinliklere denir.

Rekreasyon, bireylerin yaşamsal fonksiyonlarını diri tutmak amacıyla onları dinlendiren, eğlendiren, neşe veren ve çeşitli uğraşlardan mutlu olmalarını sağlayan faaliyetlere katılarak fiziksel ve zihinsel yenilenme olarak tanımlanmaktadır.

Rekreasyon insanoğlunun haz alma duyusu açısından doyurucu, duygusal ve zihinsel açıdan yenilenme amaçları taşıyan, kültürel, sosyal, ekonomik olanakları ile bireylerin iş ve fizyolojik ihtiyaçlarından arta kalan zamanlarını değerlendirmek için tanımlanmıştır (Çeliksoy, Çelik, Katırcı, Şimşek, Sevil ve Kocaeski, 2012).

Rekreasyon kavramının kapsamlı açıklanabilmesi için temel anlatım kullanılmaktadır.

a) Rekreasyon, boş zaman diliminde yapılır, bir iş olarak görülmez. Kâr amacı taşımaz.

b) Bireyin gönüllü olarak ve tamamen kendi isteği ile dâhil olduğu etkinliklerdir.

c) Rekreasyon etkinlikleri, katılana haz veren, mutluluk veren ve kişiyi neşelendiren bir ortamda yapılır.

d) Rekreasyon etkinliği, bireye ve topluma fayda sağlar.

e) Kültürel değerlere ters değildir. Yemek, içmek, uyumak gibi hayati önem taşımaz (Karaküçük, 2005).

1.4.2. Rekreasyonun Özellikleri

Birçok araştırmada rastlanılan rekreasyonun özellikleri ve temel görüşler şu şekilde sıralanmıştır.

a) Rekreasyon etkinlikleri bireyi zorlayıcı, ikna edici bir özellikte değildir.

b) Katılan bireyler gönüllü olarak, kendi isteği doğrultusunda karar verir.

c) Rekreasyon etkinlikleri, bireyin boş zamanlarında yapabildiği etkinlikler olup katılımda yaş ve cinsiyet sınırlamasının olmadığı görülür.

d) Rekreasyon etkinlikleri, açık ve kapalı alanlarda, mevsimsel koşulların el verdiği her zaman uygulanabilmektedir.

e) Rekreasyon etkinlikleri çok çeşitlidir. Katılımcıya haz veren ve doyum sağlayıcı bir amaç taşır.

f) Rekreasyon, bir etkinlik gerektirir. Bu etkinlikler toplumsal, zihinsel, fiziksel ya da duygusal olabilir. Katılan bireylere kişisel ve toplumsal faydalı özellikler katması beklenir.

g) Rekreasyon etkinlik ortaya konurken, başka bir etkinlik ile alakadar olma ve o etkinliğe katılma imkânı sağlar. Bu etkinliklere katılım sonucu tecrübe sahibi olunur.

h) Rekreasyon, toplumun ananelerine, ahlakına ve manevi değerlerine uygun olmalıdır. Sosyal ve kültürel açıdan kişinin değerlerine uygunsuz olmamalıdır.

i) Rekreasyon faaliyetleri, bireylere kişisel tatmin ve mutluluk hazzı vermede, bireyin amaç ve hedeflerinden sonra değerlendirilmektedir. Kişilerin sosyal ve fiziksel yapılarını, sağlıklarını ve psikolojik durumlarını ayrıca vatandaşlık duygularını kapsamaktadır (Mutlu, 2008).

1.4.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon kendi içerisinde özel işlevlerine; amaçlarına ve çeşitli diğer kriterlere göre farklı şekillerde sınıflandırılabilmektedir. Rekreasyonun sınıflandırılması aşağıda verilen Tablo 1'de özetlenmektedir.

Tablo 1. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Amaçlarına göre	**Özel işlevlerine göre**	**Çeşitli kriterlere göre**
• Sanatsal: Sanatın bazı dallarıyla ilgilenmek ya da yapmak • Turizm: Başka yerlere seyahat etmek • Sportif: Aktif olarak spor yapmak ya da seyircilik • Toplumsal: toplumsal ilişkiler kurmak • Kültürel: Müze ve tarihi eser ziyareti • Dinlenmek: Ruhen ve bedenen tümüyle dinlenmek	• Orman rekreasyonu: Trekking, balık avlama ve piknik gibi aktiviteler • Fiziksel rekreasyon: Sportif aktiviteler • Estetik rekreasyonu: Ünlü müzik yapıtlarını dinlemek ve sanat olaylarını dinlemek • Uluslararası rekreasyon: Uluslararası etkinliklere katılma ile rekreasyon • Sosyal rekreasyon: İnsanların bir araya gelerek yaptığı aktiviteler • Ticari rekreasyon: Para ile katılım gösterilen aktiviteler	• Sosyolojik içeriğe göre: Lüks ya da geleneksel • Mekana göre: Kapalı ya da açık • Zamana göre: Haftalık, günlük, kış ya da yaz • Katılım sayısına göre: aile, grup ya da bireysel • Yaşa göre: yetişkin, genç, yaşlı

1.4.4. Rekreasyon Çeşitleri

Rekreasyon etkinlikleri boş zamanlarına, süresine, katılıma, maddi duruma, iklime, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre değişiklikler ya da çeşitlilikler gösterebilmektedir (Kraus, 1977) Bunlar;

1) Müzik Etkinlikleri (Solo, koro, enstrümanlı).

2) Spor Aktiviteleri (Ferdi, takım, mücadele, doğa ve zihin sporları).

3) Dans (Halk oyunları, modern ve ritmik danslar).

4) Oyunlar (Her yaş grubu için eğitici oyunlar).

5) Zanaat ve yetenek gerektiren faaliyetler (Deri, plastik, seramik, ahşap, resim gibi).

6) Açık hava etkinlikleri (Kamp kurmak, piknik yapmak gibi).

7) İlmi ve kültürel etkinlikler (Tiyatro, edebiyat çalışmaları gibi).

1.4.5. Rekreatif Etkinliklere Katılmayı Etkileyen Faktörler

Rekreatif faaliyetlere katılmak ve ilgi duymak insanın doğasında var olan bir olgudur. İnsanlar, içerisinde bulunduğu yaşamın tekdüzeliğinden bir an kurtulmak hem bedensel hem de zihinsel olarak yenilenmek için sürekli yapmış oldukları rutin uğraşların dışında bir şey yapmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle bireylerin boş zamanlarında katılmış olduğu etkinliklerin zihinsel ve bedensel olarak insan ihtiyacına nasıl hizmet ettiğini Abraham Maslow'un 1954 yılında ortaya koymuş olduğu teori kapsamında açıklamak gerekir.

1.4.5.1. Demografik Faktörler

Bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımını doğrudan etkileyen en önemli özelliklerden birisi demografik faktörlerdir. Bu yönden demografik özelliklere bakıldığında en mühim olanlarından birisi olan yaş unsuru, bireyin yaşı itibari ile hem zihinsel hem de bedensel olarak boş zamanlarında tercih edecekleri rekreatif etkinlikleri çocukluk, gençlik, yetişkinlik, üçüncü yaş dönemi olarak farklılaştığını meydana getirmiştir. Netice olarak bireylerin rekreatif etkinliklere dahil olmasında yaş unsurunun mühim bir etken olduğu görülmektedir (Torkindsen, 1993).

1.4.5.2. Zaman Müsaitliği

Sanayi devrimi sonrasında ortaya çıkan maddi gelirin artması ve bilim alanında yapılan gelişmeler neticesinde üretimin makine odaklı gerçekleştirilmesi sonucunda ortaya büyük bir verimlilik çıkmıştır. Bu açıdan, makinelerin üretimde insan gücünden faydalanmayı azaltarak başka alanlara kaymasına ve insan kaynağının daha çok üretimi planlama sürecinin işleyişi ve geliştirilmesine kaydırmıştır. Üretime aktif olarak katılmayan iş görenler için çalışma standartlarını iyileştirilmiş ve iş görenlerin boş zamanları arttırılmıştır (Karaküçük, 2005).

1.4.5.3. Maddi İmkânların Müsaitliği

Kapsamlı araştırmalar neticesinde elde edilen sonuçlara göre maddi olarak daha iyi durumda olan toplumlarda rekreatif etkinliklere katılımın daha yoğun olduğu görülmektedir. Ayrıca gelişmiş ülkelerin ekonomilerinde bireylerin hem ekonomik hem de sosyal etkinlikler bakımından rekreatif etkinliklere katılımın daha çeşitli olduğu ortaya çıkmıştır (Karaküçük, 2005).

1.4.5.4. Eğitim Seviyesi

Eğitim seviyesinin yükselmesi ile rekreatif faaliyetlere katılım arasında kayda değer bir ilişki olduğu görülmektedir (Tezcan, 1997).

Rekreatif faaliyetler, eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin ilgilendikleri işlerin kalitesini arttırırken, bireylere maddi olarak daha fazla katkı sağlamaktadır.

1.4.5.5. Teknolojik Araç ve Gereç Sahipliği

Teknolojinin gelişmesi, insanların hizmetine sunulması ve bu sayede insanların zaman tasarrufu yaparak boş zamanını aktivitelere ayırmasına olanak sağlayan gelişmeler; halkların otomobile sahip olma isteği, boş zaman değerlendirme etkinliklerini ciddi bir şekilde etkilemiştir. Bu gelişme ile Amerikan halkı uzak mesafelere kamp yerlerine, parklara, tatil köylerine daha kolay bir şekilde ulaşma imkânına kavuşmuşlardır. İnsanların şehrin dışında boş zaman aktivitelerine katılmalarını etkileyen en büyük payı araç sahipliliği olmuştur (Gökdeniz, 1994).

1.4.5.6. Sınıfsal Aitlik

Bireylerin bulundukları ülke sınırları içerisinde dünyaya geldikleri çevre, aldıkları eğitim, kültür ve gelir dağılımına göre birçok sınıfsal aitlik kavramı ortaya çıkmıştır. Ancak Torkindsen (1993)'e göre sınıfsal ve sosyal bir sınıf kavramının net bir şekilde tanımının yapılması, sosyal sınıflar üzerinde yapılacak araştırmaların çok büyük sorun teşkil etmekte olduğunu belirtmektedir. Bu duruma göre toplum içerisinde yer alan bireylerin sosyal ilişkileri, eğitim seviyeleri, gelir düzeyleri ve hareket kabiliyetleri hangi sosyal sınıf içerisinde oldukları rekreatif faaliyetlere katılma isteklerini ortaya koyan, bireylerin "mesleği"dir.

1.5. Sporun Tanımı ve Önemi

Spor kelimesinin dünyaya tanıtımında, yaygınlaştırılmasında ve kullanılmasında İngilizlerin rolü çok büyüktür. Fakat spor sözcüğü İngilizce kökenli bir sözcük değildir. Latince kökenli olup dağıtmak ve birbirinden ayırmak anlamına gelen "disportare" veya "deportare" sözcüklerinden ortaya çıkmıştır

Spor "kişinin tabi çevresini, beşerî çevre haline getirirken ve elindeki kabiliyetleri geliştirirken belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferden veya grupla, boş zaman veya tüm zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgu olmuştur." (İnal, 2003).

Rekreatif etkinliklerin ve sporun, toplumların gelişmesinde oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Toplumlarda birlik ve beraberliğin, takım olma duygusunun ve etik kurallara uyumlu tepkiler göstermesi ve milli birliğin güçlenmesinde olumlu yönde etkileri olduğu görülmektedir. Rekreasyon ve spor, toplumların sağlığını korumasının yanında, park alanlarının yapılması ve düzenlenmesi, dinlenme, eğlenme, spor faaliyetlerinde bulunmak için boş arazilerin bırakılması ayrıca doğal ortamın korunması gibi birçok yararı bulunmaktadır (Daily, 2000).

II. BÖLÜM
YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Konusu

Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörler araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

2.2. Araştırmanın Amacı

Türkiye'de rekreasyonun geliştirilmesini sağlamak amacıyla yapılması planlanan bu çalışmada, amaca ulaşabilmek için en etkin kamu kurumu olan Milli Eğitim Bakanlığında ve özel okullarda çalışan öğretmenlere; eğitim düzeyleri, rekreasyon olgusundaki bilgi düzeyleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörler belirlenmek için anket uygulaması yapılmıştır.

Araştırmanın hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir.

1. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile cinsiyet arasında ilişki vardır.

2. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile eğitim durumu arasında ilişki vardır.

3. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile çalıştıkları kurum arasında ilişki vardır.

4. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile daha önce spor yapma durumu arasında ilişki vardır.

5. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile yaş arasında ilişki vardır.

6. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile görev arasında ilişki vardır.

7. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile daha önce spor yapma düzeyi arasında ilişki vardır.

8. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile halen spor yapma arasında ilişki vardır.

9. Rekreasyonel faaliyetlere katılma ile sportif rekreasyon faaliyetlere katılma durumu arasında ilişki vardır.

2.3. Araştırmanın Önemi

Çalışma yaşının artırılması ve çalışma sürelerinin uzatılması insan hayatındaki verimi olumsuz şekilde etkiler hale gelmiştir. Bu nedenle boş zaman etkinliği yapmayı zorunlu kılmıştır. Özellikle öğretmenlik mesleği gibi toplumun aydınlarını yetiştiren öğretmenlerin her konuda olduğu gibi boş zamanı değerlendirme konusunda örnek olmaları gerekmektedir.

Rekreasyonal faaliyetler yaparken ya da yapmak isterken bireylerin karşısına birçok faktör engel olarak çıkabilmektedir. Sosyal yaşantılar, alışkanlıklar, teknik alt yapı ya da ailevi sebepler bireyleri rekreasyonel faaliyetlere yönlendirebileceği gibi birer engel olarak da gündeme gelebilmektedir.

Demirel ve Harmandar (2009), üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi adlı araştırmada katılımcıların boş zaman aktivitelerine katılımdaki en büyük engel olarak

sosyal ortam ve bilgi eksikliğini gördükleri, bunu ise tesis/hizmet/ulaşım ve birey psikolojisi faktörlerinin takip ettiği olduğunu ifade etmişlerdir.

Gratton (2000), yaptığı araştırma sonucunda bireyin rekreasyonel katılımındaki en önemli faktörün "para" olduğunu belirtmiştir. Para ile asıl kastedilen durum; ulaşım ücreti, spor tesislerine giriş ücreti, katılım anında tüketilen yiyecek-içecek ya da malzeme için harcanan parayı bireyin karşılayabilme durumu şeklinde açıklamıştır. Bireyin bunlara para ayırarak rekreasyonel aktivitelere katılması ise gelir düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bu konuda yapılan başka bir araştırmada ise öğrencilerin boş zamanlarını engelleyen faktörlerin başında "birey psikolojisi" faktörünün yer aldığı ve bunu sırasıyla; "zaman ve ilgi eksikliği", "bilgi eksikliği", ulaşım eksikliği" ve "tesis yetersizliği" faktörlerinin izlediği ve "arkadaş eksikliği" faktörünün ise en son sırada bulunduğu belirtilmiştir.

Cinsiyet değerlendirmesinde ise Hudson (2000), kadınların, boş zaman faaliyetlerine katılabilmek için kendilerine yeteri kadar fırsat verilmediğine inandıkları ve boş zaman faaliyetlerine katılmak için ailelerinden yeteri kadar destek alamadıkları da ifade edilmiştir.

Çeşitliliği çok fazla ve her kesime uygun olan rekreasyonun en önemli hedeflerinden biri de Milli Eğitim Bakanlığında ve özel sektörde çalışan öğretmenlerdir. Dolayısı ile toplumun dinamiklerinden olan öğretmenlerin rekreasyonal faaliyetlere katılım durumları ile katılma nedenlerinin araştırılması gerekmektedir. Yapılan literatür taramasında toplumsal olarak boş zamanların değerlendirilmesi konusunda ciddi bir bilgi eksikliğinin olduğu özellikle de eğitimden sorumlu öğretmenlerin konunun önemini çok iyi bilmedikleri tespit edilmiştir. Ayrıca bu konuda çok sınırlı sayıda bilimsel araştırmaların bulunması konu üzerinde çalışmayı zorunlu kılmıştır.

Bu çalışmada, Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesine genel bir bakış yapıldıktan sonra rekreasyon kavramı ve özellikleri, kamu personelinin rekreasyon ile ilişkisi,

kuramsal olarak araştırılacaktır. Lüleburgaz ilçesindeki öğretmenlerin özellikleri, rekreasyon çalışmalarına katılımları, görüş ve beklentileri, İlçenin imkanları ve üst düzey personelden beklentileri "Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler" anket uygulama yöntemi ile belirlenerek, ortaya koyabilme amaçlanmıştır.

2.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada;

- Araştırmaya katılanların cevaplara samimi ve gönüllü olarak cevap verdikleri ve
- Kullanılan kaynakların objektif olduğu ve gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

1. Araştırma 2018-2019 yılı arasında Kırklareli Lüleburgaz ilçesinde görev yapan Milli Eğitim Bakanlığında ve özel kurumlarda görev yapan ve araştırmaya katılan öğretmenlerle sınırlıdır.
2. Araştırma 2018-2019 yılı ile sınırlıdır.
3. Araştırma ölçüm araçlarına araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
4. Araştırma araştırmaya katılanların rekreasyon etkinliklerine engel olan faktörlerin belirlenmesi ile sınırlıdır.

2.6. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığında ve özel kurumlarda çalışan tüm öğretmenler oluşturmaktadır.

Örneklem ise Kırklareli ilinin Lüleburgaz ilçesinde 2018-2019 tarihleri arasında görev yapan Milli Eğitim Bakanlığında ve özel kurumlarda çalışan 585 öğretmenden oluşmaktadır.

Çalışma için Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığından onay alınmıştır (Ek 3).

2.7. Verilerin Toplanması

Türkiye'de rekreasyonun geliştirilmesini sağlamak amacıyla yapılacak olan bu çalışmada, anket yöntemi kullanılmıştır. Anket uygulanan Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında ve özel kurumlarda çalışan öğretmenlere, demografik bilgileri ve rekreasyon aktivitelerinin etkinliklere katılımına engel olan faktörler sorulmuştur.

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgi formu kapsamında, katılımcılarının demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik sorulara ve rekreasyonel eğilimlerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiş ve üçüncü bölümde ise Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşan "Boş Zaman Engelleri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin Türk toplumu için geçerlik ve güvenirlik çalışması ise Karaküçük ve Gürbüz tarafından yapılmıştır. Ölçek, bireyleri Boş Zaman Engellerini belirlemeye iten, (1) "zaman ve ilgi eksikliği", (2) "birey psikolojisi", (3) "bilgi eksikliği", (4) "ulaşım sorunu", (5) "tesis yetersizliği" ve (6) "arkadaş eksikliği" gibi b alt boyuttu ölçmeye yönelik 27 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin boş zaman engelleri, "Kesinlikle Önemsiz (1)" ve "Önemsiz (2)", "Önemli (3)", ve

"Çok Önemli (4)" şeklinde 4'lü likert tipi boş zaman engelleri ölçeği üzerinde değerlendirilmektedir.

2.8. Verilerin Analizi

Araştırma toplam 585 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Ancak bazı değişkenlerde eksik gözlemin olmasından dolayı gruplarda birey sayısı farklılık göstermektedir. Tüm değişkenlerdeki eksik gözlemler çıkarıldığında ise veri kaybına yol açacağından her bir grup değişkenindeki eksik gözlemler analize dâhil edilmeden analizler gerçekleştirilmiştir.

Faktör puanlarının bağımsız gruplarda istatistiksel olarak karşılaştırılması yapılmadan önce normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelendi. Uygulanan ölçeğin alt boyutlarının tespit edilmesi için faktör analizi uygulandı. Faktörlerin güvenirliğinin incelenmesi için ise güvenirlik analizi uygulanarak Cronbach alpha güvenirlik katsayısı hesaplandı. Faktör puanlarının bağımsız gruplarda normal dağılıma sahip olmadığı için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması yapıldı. (Tablolarda Z test istatistiği Mann Whitney U test istatistiğini, χ^2 test istatistiği ise Kruskal Wallis H test istatistiğini temsil etmektedir.) Faktörlerin toplam puanları arasındaki ilişki ise Spearman korelasyon analizi ile belirlendi. Nitel değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri frekans (%), nicel değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri ise medyan (25.-75. persantil) şeklinde belirtildi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak seçildi.

Ölçeğe uygulanan faktör analizi sonucu elde edilen bulgular Tablo 2'de özetlenmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre KMO değeri 0,851 olduğundan verilerin faktörlenebilmeye uygun olduğu görülmüştür ($p<0,001$). Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarında ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlere ilişkin bilginin %66,63'ü ölçek tarafından açıklanabilmiştir. Tüm ölçeğe ilişkin güvenirlik katsayısı 0,888 bulunduğu

için ölçeğin güvenilir olduğu görülmektedir. Veriler 5 faktöre ayrılmıştır. Bu faktörler:

1. Faktör : Bilgi eksikliği
2. Faktör : Birey psikolojisi
3. Faktör : Ulaşım sorunu
4. Faktör : Zaman ve ilgi eksikliği
5. Faktör : Arkadaş eksikliği şeklinde isimlendirilebilir.

Birinci faktör 3, ikinci faktör 6, üçüncü faktör 4, dördüncü faktör 4 ve beşinci faktör ise 3 ifadeden oluşmaktadır.

Birinci faktörü oluşturan 3 ifade, bu faktörün %13,781'ini açıklamaktadır ve bu faktörün güvenilir olduğu görülmektedir (cronbach alpha=0,897). Bu faktörde en fazla ağırlığı olan ifade "Nerede katılacağını bilmemek" iken en az ağırlığı olan ifade ise "Öğretecek kimsenin olmaması." ifadesidir.

İkinci faktörü oluşturan 6 ifade, bu faktörün %13,704'ünü açıklamaktadır ve bu faktörün de güvenilir olduğu görülmektedir (cronbach alpha=0,787). Bu faktörde en fazla ağırlığı olan ifade "İlgili olmamak" iken en az ağırlığı olan ifade ise "Sağlık problemleri" ifadesidir.

Üçüncü faktörü oluşturan 4 ifade, bu faktörün %13,207'sini açıklamaktadır ve bu faktörün de güvenilir olduğu görülmektedir (cronbach alpha=0,799). Bu faktörde en fazla ağırlığı olan ifade "Ulaşımın zaman alması" iken en az ağırlığı olan ifade ise "Yeteri kadar paranın olmaması" ifadesidir.

Dördüncü faktörü oluşturan 4 ifade, bu faktörün %13,155'sini açıklamaktadır ve bu faktörün de güvenilir olduğu görülmektedir (cronbach alpha=0,775). Bu faktörde en fazla ağırlığı olan ifade "Aile için zaman ayırmak zorunda olmak" iken en az ağırlığı olan ifade ise "Program zamanlarının uygun olmaması" ifadesidir.

Beşinci faktörü oluşturan 3 ifade, bu faktörün %12,783'ünü açıklamaktadır ve bu faktörün de güvenilir olduğu görülmektedir (cronbach alpha=0,891). Bu faktörde en fazla ağırlığı olan ifade "Beraber katılacak kimsenin olmaması" iken en az ağırlığı olan ifade ise "Arkadaşlarımın zamanının olmaması" ifadesidir.

III. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 2. Ölçeğe uygulanan faktör analizi bulguları

	Yükü	Özdeğeri	A.Varyans	$\bar{X}$	SS	Alfa
I. FAKTÖR (3 İfade) (Bilgi eksikliği)		2,756	13,781	6,84	2,70	0,897
8. Nerede katılacağını bilmemek	0,882					
7. Nerden öğreneceğini bilmemek	0,836					
9. Öğretecek kimsenin olmaması	0,767					
II. FAKTÖR (6 ifade) (Birey psikolojisi)		2,741	13,704	14,27	4,15	0,787
26. İlgili olmamak	0,788					
25. Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek	0,781					
3. Sakatlanmaktan korkmak	0,618					
27. Rutin programı bozmak istememek	0,569					
5. Kendini güvende hissetmemek	0,534					
4. Sağlık problemleri	0,514					
III. FAKTÖR (4 İfade) (Ulaşım sorunu)		2,641	13,207	9,96	3,17	0,799
15. Ulaşımın zaman alması	0,785					
16. Arabamın olmaması	0,742					
14. Eve yakın imkanların olmaması	0,716					
17. Yeteri kadar paranın olmaması	0,647					
IV. FAKTÖR (4 İfade) (Zaman ve ilgi eksikliği)		2,631	13,155	12,10	2,58	0,775
22. Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	0,839					
21. İş/çalışma zamanının yoğun olması	0,774					
23. Sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda kalmak	0,681					
24. Program zamanlarının uygun olmaması	0,637					
V. FAKTÖR (3 İfade) (Arkadaş eksikliği)		2,557	12,783	6,64	2,51	0,891
19. Beraber katılacak kimsenin olmaması	0,876					
20. Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	0,843					
18. Arkadaşlarımın zamanının olmaması	0,757					
Faktör çıkarma metodu: Temel bileşenler analizi; Döndürme metodu: Varimax; KMO Örneklem Yeterliliği: %85,1; Bartlett's Küresellik Testi için X^2=5300,464; sd=190; p<0,001; Açıklanan toplam varyans: %66,63; Ölçeğin tamamı için güvenirlik katsayısı: 0,888 Yanıt kategorileri: 1: Kesinlikle önemsiz, 2: Önemsiz, 3: Önemli, 4: Çok önemli						

A.Varyans: Açıklanan varyans, $\bar{X}$: Ortalama, SS: Standart sapma

Tablo 3. Faktörlerin cinsiyetlere göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	CİNSİYET				Z	p
	Erkek (n=170)		Kadın (397)			
	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,70±2,60	7 (4-9)	6,88±2,72	7 (4,5-9)	-0,695	0,487
Birey psikolojisi	13,58±4,21	14 (10-17)	14,61±4,03	15 (12-17,50)	-2,443	**0,015**
Ulaşım sorunu	9,49±2,98	10 (8-12)	10,13±3,18	10 (8-12)	-2,240	**0,025**
Zaman ve ilgi eksikliği	11,55±2,75	12 (10-13)	12,34±2,43	12 (11-14)	-2,930	**0,003**
Arkadaş eksikliği	6,93±2,54	6,82 (6-9)	6,48±2,47	6 (4-9)	-1,804	0,071

$\bar{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma, Z: Test istatistiği

Faktörlerin cinsiyetlere göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde erkek ve kadın bireylerin birey psikolojisi, ulaşım sorunu ve zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Kadın bireylerin birey psikolojisi, ulaşım sorunu ve zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları erkek bireylerin puan medyanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Faktörlerin eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	EĞİTİM DURUMU				Z	p
	Lisans (n=508)		Lisansüstü (n=58)			
	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,89±2,67	7 (5-9)	6,29±2,80	6 (3-9)	-1,655	0,098
Birey psikolojisi	14,34±4,08	14,27 (11-17)	13,35±4,17	13 (10-17)	-1,717	0,086
Ulaşım sorunu	9,89±3,12	10 (8-12)	10±3,26	10 (8-13)	-0,254	0,800
Zaman ve ilgi eksikliği	12,14±2,60	12 (11-14)	11,71±2,20	12 (10-13,25)	-1,824	0,068
Arkadaş eksikliği	6,66±2,50	6 (5-9)	6,24±2,55	6 (3-8)	-1,064	0,287

$\bar{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma

Faktörlerin eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde lisans ve lisansüstü mezunu olan bireylerin faktör puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 5. Faktörlerin kuruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	KURUM				Z	p
	Özel okul (n=131)		Devlet okulu (n=420)			
	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,68±2,75	6,84 (4-9)	6,90±2,63	7 (5-9)	-0,899	0,369
Birey psikolojisi	14,12±4,35	14 (10-17)	14,39±4,05	14,64 (11,25-17)	-0,709	0,478
Ulaşım sorunu	10,49±3,16	11 (8-13)	9,84±3,11	10 (8-12)	-2,130	**0,033**
Zaman ve ilgi eksikliği	12,11±2,45	12 (11-14)	12,11±2,55	12 (11-14)	-0,005	0,996
Arkadaş eksikliği	6,55±2,42	6 (6-9)	6,67±2,51	6 (5-9)	-0,431	0,666

$\bar{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma

Faktörlerin kuruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde özel okul ve devlet okulunda çalışan bireylerin ulaşım sorunu puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Özel okulda çalışan bireylerin ulaşım sorunu puan medyanı devlet okulunda çalışan bireylerin puan medyanından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Faktörlerin daha önce spor yapma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	DAHA ÖNCE SPOR YAPMA				Z	p
	Evet (n=445)		Hayır (n=136)			
	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,76±2,67	7 (4-9)	7,10±2,61	7 (5,25-9)	-1,108	0,268
Birey psikolojisi	13,94±4,10	14 (11-17)	15,38±3,88	15 (13-18)	-3,309	**0,001**
Ulaşım sorunu	9,92±3,09	10 (8-12)	10,18±3,23	10 (8-12)	-0,565	0,572
Zaman ve ilgi eksikliği	12,05±2,55	12 (11-14)	12,33±2,34	12 (11-14)	-0,969	0,332
Arkadaş eksikliği	6,50±2,52	6 (4-9)	7,10±2,26	7 (6-9)	-2,479	**0,013**

$\bar{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma

Faktörlerin daha önce spor yapma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde daha önce spor yapan ve yapmayan bireylerin birey psikolojisi ve arkadaş eksikliği puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Daha önce spor yapmayan bireylerin birey psikolojisi ve

arkadaş eksikliği puan medyanları daha önce spor yapan bireylerin puan medyanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Faktörlerin yaş gruplarına göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

YAŞ GRUPLARI		Bilgi eksikliği	Birey psikolojisi	Ulaşım sorunu	Zaman ve ilgi eksikliği	Arkadaş eksikliği
20-25 (n=43)	$\bar{X} \pm SS$	6,88±2,48	14,04±4,22	9,77±2,93	11,45±2,63	6,21±2,19
	Medyan (25.-75. persantil)	7 (5-9)	14,27 (11-18)	10 (8-11)	12 (11-13)	6 (4-8)
25-30 (n=92)	$\bar{X} \pm SS$	6,95±2,67	14,29±3,96	10,41±2,97	12,27±2,25	6,57±2,56
	Medyan (25.-75. persantil)	7 (5-9)	14,14 (11-17)	11 (8,25-12)	12 (11-14)	6 (4,25-8)
30-35 (n=120)	$\bar{X} \pm SS$	7,03±2,75	14,46±4,17	10,19±3,19	12,44±2,41	6,69±2,43
	Medyan (25.-75. persantil)	7 (5-9)	14,63 (11-18)	10 (8-12)	12 (11-14)	6 (5-9)
35-40 (n=141)	$\bar{X} \pm SS$	6,58±2,80	13,99±4,23	9,58±3,09	12,37±2,79	6,54±2,63
	Medyan (25.-75. persantil)	6 (4-9)	10 (8-12)	10 (8-12)	12,10 (11-14)	6 (4-9)
45-50 (n=96)	$\bar{X} \pm SS$	6,90±2,62	9,68±3,23	9,68±3,23	12,01±2,79	6,64±2,42
	Medyan (25.-75. persantil)	7 (5-9)	10 (7,25-12)	10 (7,25-12)	12,10 (11-14)	6 (6-9)
50+ (n=67)	$\bar{X} \pm SS$	6,63±2,38	14,60±3,95	10,01±3,14	11,39±2,81	6,84±2,41
	Medyan (25.-75. persantil)	6 (5-9)	15 (12-18)	10 (8-12)	12 (11-13)	6 (6-9)
χ^2		2,673	1,382	6,060	9,662	1,452
p		0,750	0,926	0,300	0,085	0,919

χ^2: Test istatistiği

Faktörlerin yaş gruplarına göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 7'de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde yaş gruplarının faktör puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Faktörlerin göreve göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	GÖREV						χ^2	p
	Müdür yardımcısı (n=28)		Müdür (n=18)		Öğretmen (n=526)			
	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\bar{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	7,54±2,62	8 (5-9)	7,61±2,89	8 (5,5-9,5)	6,79±2,65	7 (4,75-9)	3,585	0,167
Birey psikolojisi	14,82±4,30	16 (11,50-18,75)	14,39±4,23	14,5 (11-18)	14,21±4,08	14,27 (11-17)	0,780	0,677
Ulaşım sorunu	9,86±2,74	10 (8-11,75)	10,77±3,06	10,5 (9,72-13,25)	9,91±3,15	10 (8-12)	1,581	0,454

Zaman ve ilgi eksikliği	7,68±2,91	9 (6-9,75)	12,44± 2,38	13 (11,75-15)	12,04±2, 52	12 (11-14)	1,454	0,483
Arkadaş eksikliği	7,68±2,91	9 (6-9,75)	7±2,50	6,5 (5,75-9)	6,56±2,4 5	6 (5-9)	5,834	0,054

$\overline{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma, χ^2: Test istatistiği

Faktörlerin göreve göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 8'de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde görev grubundaki bireylerin faktör puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (p>0,05).

Tablo 9. Faktörlerin spor yapma düzeyine göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	SPOR YAPMA DÜZEYİ						χ^2	p
	Okul-Mahalle (n=165)		Amatör (n=267)		Profesyonel (n=25)			
	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,79±2 ,66	7 (4-9)	6,73±2, 63	7 (4-9)	6,79±3,18	6 (3,5-10)	0,027	0,987
Birey psikolojisi	14,27± 4,02	15 (11-18)	13,89± 4,12	14 (11-17)	13,74±4,61	14,27 (10,5-17,5)	1,122	0,570
Ulaşım sorunu	10,29± 3,06	10 (8-12)	9,79±3, 03	10 (8-12)	9,48±3,80	10 (6,5-13)	3,097	0.213
Zaman ve ilgi eksikliği	11,99± 2,46	12 (11-14)	12,04± 2,54	12 (11-14)	12,16±3,65	13 (11-14,5)	1,893	0,388
Arkadaş eksikliği	6,87±2 ,48	6,64 (6-9)	6,34±2, 53	6 (3-9)	6,20±2,75	6 (3,5-8)	4,545	0,103

$\overline{X} \pm SS$: Ortalama±Standart sapma, χ^2: Test istatistiği

Faktörlerin spor yapma düzeyine göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 9'da verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde spor yapma düzeyindeki bireylerin faktör puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (p>0,05).

Tablo 10. Faktörlerin halen spor yapma duruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	HALEN SPOR YAPMA DURUMU								χ^2	p
	Evet (n=114)		Biraz (n=109)		Çok az (n=103)		Hayır (n=235)			
	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm SS$	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,74±2,74	7 (4-9)	6,77±2,56	6,84 (5-9)	6,92±2,83	7 (4-9)	6,94±2,59	7 (5-9)	0,432	0,934
Birey	13,69±4,42	14 (10-17)	13,66±4,12	13 (11-17)*	14,09±3,82	14,27 (11-17)	14,94±3,97	15 (12-18)	9,957	**0,019**

psikolojisi										
Ulaşım sorunu	9,33±2,93	9,48 (8-11)	10,27±2,98	10 (8-12)	10,04±2,93	10 (8-12)	10,08±3,35	10 (8-12)	6,578	0,087
Zaman ve ilgi eksikliği	11,42±2,73	12 (10-13)**	12,35±2,39	12 (11-14)	12,26±2,56	12 (11-14)	12,20±2,42	12 (11-14)	9,761	**0,021**
Arkadaş eksikliği	6,54±2,57	6 (4-9)	6,48±2,58	6 (4-8)	6,62±2,57	6 (5-9)	6,76±2,38	6,64 (6-9)	1,440	0,696

$\overline{X} \pm$ SS: Ortalama±Standart sapma, χ^2: Test istatistiği

* : Biraz ve hayır grupları birbirinden farklıdır.

** : Evet ve biraz grupları birbirinden farklıdır.

Faktörlerin halen spor yapma duruma göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde halen spor yapma durumu grubunda yer alan bireylerin birey psikolojisi ve zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı araştırıldığında ikili karşılaştırmalar yapılarak elde edilen sonuçlara göre biraz ve hayır gruplarındaki bireylerin birey psikolojisi puan medyanları birbirinden farklı olduğu; evet ve biraz gruplarındaki bireylerin zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları birbirinden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11. Faktörlerin sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları

FAKTÖR	SPORTİF REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILMA DURUMU								χ^2	p
	Evet (n=87)		Biraz (n=84)		Çok az (n=92)		Hayır (n=281)			
	$\overline{X} \pm$ SS	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm$ SS	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm$ SS	Medyan (25.-75. persantil)	$\overline{X} \pm$ SS	Medyan (25.-75. persantil)		
Bilgi eksikliği	6,48±2,84	6 (3-9)	6,63±2,62	6,42 (4-9)	6,84±2,77	7 (4-9)	6,90±2,60	7 (5-9)	1,537	0,674
Birey psikolojisi	13,40±4,24	14 (10-16)	13,40±4,34	13 (10-17)*	14,04±3,83	14,27 (11-17)	14,82±3,84	15 (12-17)	11,493	**0,009**
Ulaşım sorunu	9,24±3,35	9 (7-12)	10,21±2,65	10 (8,25-12)	9,64±3,05	9,96 (8-12)	10,16±3,16	10 (8-12)	6,692	0,082
Zaman ve ilgi eksikliği	11,66±2,91	12 (11-13)***	11,53±2,35	12 (11-13)	12,30±2,61	12,10 (11-14)	12,32±2,39	12,10 (11-14)	9,859	**0,020**
Arkadaş eksikliği	6,51±2,68	6 (4-9)	6,80±2,54	6 (5-9)	6,56±2,53	6 (5-9)	6,59±2,42	6 (5-9)	0,557	0,906

$\overline{X} \pm$ SS: Ortalama±Standart sapma, χ^2: Test istatistiği

* : Biraz ve hayır grupları birbirinden farklıdır.

*** : Evet ve hayır grupları birbirinden farklıdır.

Faktörlerin sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma durumuna göre tanımlayıcı istatistikleri ve karşılaştırma sonuçları Tablo 11'de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma durumu gruplarındaki bireylerin birey psikolojisi ve zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı araştırıldığında ikili karşılaştırmalar yapılarak elde edilen sonuçlara göre biraz ve hayır gruplarında bulunan bireylerin birey psikolojisi puan medyanları birbirinden farklı olduğu; evet ve hayır gruplarında bulunan bireylerin zaman ve ilgi eksikliği puan medyanları birbirinden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 12. Faktörlerin toplam puanları arasındaki ilişki (korelasyon) analizi sonuçları

Faktörler	Birey psikolojisi	Ulaşım sorunu	Zaman ve ilgi eksikliği	Arkadaş eksikliği
Bilgi eksikliği	r=0,500 p=**<0,001**	r=0,395 p=**<0,001**	r=0,283 p=**<0,001**	r=0,342 p=**<0,001**
Birey psikolojisi		r=0,342 p=**<0,001**	r=0,217 p=**<0,001**	r=0,289 p=**<0,001**
Ulaşım sorunu			r=0,360 p=**<0,001**	r=0,390 p=**<0,001**
Zaman ve ilgi eksikliği				r=0,316 p=**<0,001**

Faktörlerin toplam puanları arasındaki ilişki (korelasyon) analizi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde faktörlerin toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye'de rekreasyonun geliştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığında ve özel okullarda çalışan 585 öğretmene; rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin belirlenmesi için kişisel bilgi formu ve "Boş Zaman Engeli Ölçeği" uygulanmıştır.

Araştırmaya katılanlar arasında 170 erkek ve 397 kadın; 43'ü 20-25 yaş aralığında, 92'si 25-30 yaş aralığında, 120'si 30-35 yaş aralığında, 141'i 35-40 yaş aralığında, 96'sı 45-50 yaş aralığında ve 67'si 50 yaş ve üzerinde; eğitim durumu lisans olan 508 kişi ve lisansüstü olan 58 kişi; kurumu özel okul olan 131 kişi ve devlet okulu olan 420 kişi;, müdür yardımcısı olan 28 kişi, müdür olan 18 kişi ve öğretmen olan 526 kişi; daha önce spor yapan 445 kişi ve yapmayan 136 kişi; daha önce spor yapma düzeyi okul-mahalle olan 165 kişi, amatör olan 267 kişi, profesyonel olan 25 kişi ve milli olan 3 kişi; halen spor yapan 114 kişi, biraz spor yapan 109 kişi, çok az spor yapan 103 kişi ve spor yapmaya devam etmeyen 235 kişi; sportif rekreasyon faaliyetine katılan 87 kişi, biraz katılan 84 kişi, çok az katılan 92 kişi ve katılmayan 281 kişi bulunmaktadır. Toplam 585 kişinin katıldığı çalışmada dokuz hipoteze cevap aranmıştır:

Birinci hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Cinsiyet Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılmada boş zaman engellerinden birey psikolojisi, ulaşım sorunu, arkadaş eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış; bu ilişkinin birey psikolojisi, ulaşım sorunu, zaman ve ilgili eksikliği boyutlarında kadınların lehine, arkadaş eksikliğinde ise erkeklerin lehine olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları literatür ile benzerlik göstermektedir. Has (2016), sağlık sektöründe çalışanlar üzerinde yaptığı çalışmada benzer şekilde arkadaş eksikliği, zaman ve ilgili eksikliği ve bireysel psikoloji ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Aynı şekilde arkadaş eksikliği hariç benzer

şekilde farklılığın kadınların lehine olduğunu belirlemiştir. Lakot (2016) ise, beden eğitimi öğretmeni adayları ile gerçekleştirdiği çalışmasında cinsiyet ile boş zaman engel alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını saptamıştır. Bu durumun hem örneklem farklılığından hem de araştırmaya katılan kadın ve erkek sayıları farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

İkinci hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Eğitim Durumu Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılma ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bulgular literatür ile kısmen benzerlik göstermektedir. Has (2016) yaptığı çalışmada bu çalışmanın aksine bilgi eksikliği ve arkadaş eksikliği alt boyutları ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemiştir. Ancak Has çalışmasını sağlık sektöründe gerçekleştirmiş ve bu çalışmadan farklı olarak ilköğretim ve lise mezunlarını da çalışmaya dahil etmiştir. Anlamlı farklılıklar da ilköğretim mezunları ile lisansüstü eğitim alanlar arasında çıkmaktadır. Literatürdeki boş zaman engelleri çalışmaları ağırlıklı olarak üniversite öğrencileri üzerinde yapılmaktadır (Emir, 2012; Güler, 2017; Önal, 2017). Bu nedenle öğrencilerin eğitim durumu değişkeni yerine alanları, okudukları sınıf ve öğrenim gördükleri fakülte gibi değişkenler değerlendirilmektedir. Eğitim durumu sonuçlarının daha etkili tartışılması için öğretmenler ve diğer meslek mensupları üzerinde daha çok çalışma yapılması gerekmektedir.

Üçüncü hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Çalıştıkları Kurum Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılmada boş zaman engellerinin ulaşım sorunu alt boyutu ile çalışılan kurum arasında anlamlı bir farklılık saptanmış; bu farklılığın özel okulda çalışanlar lehine olduğu belirlenmiştir.

Literatürde öğretmenlerin çalıştıkları kuruma göre rekreatif etkinliklere katılım durumlarını inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışılan kurum değişkeninin değerlendirilmesi için öğretmenler ve diğer meslek adaylarında daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Dördüncü hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Daha Önce Spor Yapma Durumu Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılmada boş zaman engellerinin alt boyutları olan birey psikolojisi, arkadaş eksikliği ile zaman ve ilgi eksikliği ile daha önce spor yapma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmış; arkadaş eksikliği alt boyutunun daha önce spor yapmayanlar lehine olduğu belirlenirken; zaman ve ilgi eksikliği ve birey psikolojisi alt boyutlarının daha önce spor yapanların lehine olduğu belirlenmiştir. Daha önce spor yapma durumu ile rekreasyonel faaliyetlere katılma arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Değişkenin tartışılması için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Beşinci hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Yaş Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılma ile yaş arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bulgular literatür ile benzerlik göstermektedir (Has, 2016).

Altıncı hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Görev Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılma ile görev arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yedinci hipotez olan "Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Daha Önce Spor Yapma Düzeyi Arasında İlişki Var mıdır?" sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılma ile daha önce spor yapma düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Sekizinci hipotez olan “Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Halen Spor Yapma Arasında İlişki Var mıdır?” sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda birey psikolojisi, zaman ve ilgi eksikliği arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Dokuzuncu hipotez olan “Rekreasyonel Faaliyetlere Katılma ile Sportif Rekreasyon Faaliyetlere Katılma Durumu Arasında İlişki Var mıdır?” sorusuna cevap bulmak için yapılan Mann Whitney U ya da Kruskal Wallis H testi ile karşılaştırılması sonucunda rekreasyonel faaliyetlere katılmada boş zaman engelleri alt boyutlarından birey psikolojisi ve zaman ve ilgi eksikliği boyutları ile sportif rekreasyon faaliyetlere katılma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Literatüre bakıldığında genel olarak öğretmenlerin rekreatif etkinliklere katılmasında boş zaman engellerini inceleyen bir çalışma görülmemektedir. Çalışmalar sağlık sektörü çalışanları (Has, 2016), beden eğitimi öğretmen adayları (Lakot, 2016), üniversite öğrencileri (Çoruh, 2013), aktif sporcular (Ayhan, 2017) üzerinde yapılmış olup; altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu hipotezlerdeki değişkenleri kullanmamıştır. Bu bağlamda, yapılan bu çalışmanın literatüre önemli katkıları olabileceği düşünülmekte; gelecekte yapılacak araştırmalarda hem genel olarak boş zaman engelleri hem de öğretmenlerde boş zaman engelleri konularına daha kapsamlı bir yaklaşıma yer verilmesinin ve benzer konularda çalışmaların sayısının artmasının önemli olacağı söylenebilir.

ÖNERİLER

- Yapılacak faaliyetlerin öğretmenlerin boş zamanlarına uygun olarak düzenlenmesi,
- Öğretmenleri rekreasyonel faaliyetlere teşvik edici çalışmaların yapılması,
- Öğretmenleri sportif faaliyetlerden uzak tutan psikolojik etmenlerin araştırılması,
- Rekreasyon alanlarının arttırılması ve ayrılan sürelerin düzenlenmesi,
- Örneklemi daha büyük sayıda olan araştırmaların yapılması ve bulguların karşılaştırması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Aslan, N. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi, Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, 2. Baskı, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir.

Ayhan, C. (2017). *Aktif Sporcuların Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi,* (Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya.

Aytaç, Ö. (1994). "Modern Toplumda Boş Zaman Olgusu, Dünya'da ve Türkiye'de Sosyolojik Gelişmeler', *I. Ulusal Sosyoloji Kongresi,* 3–5 Kasım 1994.

Bakan, İ. (2012). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar*, 2. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul.

Çakıroğlu, H. (1998). *Beden Eğitimi Dersi ve Diğer Dersler Açısından Okullarda Ders Dışı Faaliyetlerin Durumu Eğitsel Kollar ve Faaliyetleri* (Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Çoruh, Y. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri ve Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği),* (Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

Daily, J. W. (2000) *Recreation and Sport Planning and Design,* Human Kinetics, USA.

Durukan, H., Öztürk, İ. (2004). *Sınıf Yönetimi*, Lisans Yayıncılık, Çanakkale.

Emir, E. (2012). *Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği*, (Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon, 2012.

Erdem R., Pirinçc, E., Dikmetaş, E. (2005). "Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı ile İlişkisi", *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:14, 2005.

Gökdeniz, A. (1994) *Dünyada (Özellikle Avrupa'daki) Yeni Yapısal Değişikliklerin Uluslararası Turizm Hareketlerine Yansıması ve Türkiye*, Turizm Yıllığı, Tugev Yayınları, İstanbul.

Güler, H. (2017). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Boş Zaman Engellerinin Boş Zaman Motivasyonlarına Etkisinin Araştırılması (Bartın Üniversitesi Örneği),* (Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bartın,.

Has, F. (2016). *Sağlık Sektöründe Çalışanların Boş Zamanlarında Rekreasyon Etkinliklerine Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Osmaniye Örneği),* (Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep.

Hazar, A. (2003) *Rekreasyon ve Animasyon,* 2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

Hergüner, G. (1993) *Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörler (Samsun İli Uygulaması)* (Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)*.

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/22262/mod_resource/content/1/2%20Bo%C5%9F%20zaman%2C%20rekreasyon%20ve%20turizm%20ili%C5%9Fkisi.pdf (20.05.2019).

İnal, A. N. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi,* Nobel Yayıncılık, Ankara.

Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme*, 5. Basım, Gazi Kitapevi, Ankara.

Karaküçük, S. (1997) *Rekreasyon,* 2. Baskı, Ankara Kitabevi, Ankara.

Kocaeski, S., Sevil T., Şimşek K., Katırcı H., Çelik O. Çeliksoy, M. A. (2012) *Boş Zaman ve Rekreasyon,* Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Kraus, R. G. (1977). *Recreation Today, Program, Planing and Leadership*, Goodyear Publishing Company, İnc., Santa Monica, California.

Lakot, K. (2016). *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Engelleri,* (Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon.

Lundberg, D. E. (1980). *The tourist business*, CBI Publishing Inc., USA.

Mutlu, İ. (2008). *Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma-Kayseri İli Örneği,* (Niğde Üniversitesi, Sosyal

Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

Önal, L. (2017). *Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumları ile Boş Zaman Aktivitelerine Katılımını Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi),* (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yönetimi Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum.

Sağcan, M. (1986). *Rekreasyon ve Turizm,* Cumhuriyet Baskı Evi, İzmir.

Smith, H. W. (1998). *Hayatı ve Zaman Yönetiminin 10 Doğal Yasası,* (Çeviren: Aslı Çıngıl Çelik), Rota Yayın Yapım Tanıtım, İstanbul.

Tezcan, M. (1997). *Eğitim Sosyolojisi,* 11. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.

Torkindsen, G. (1993). *Leisure and Recreation Management*, E and FN Span, London.

Yemişçi, D. (2017). "Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Engellerinin Belirlenmesi", Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 13.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİLER

Yaş: a-20-25 b-25-30 c-30-35 d-35-40 e-45-50 f-50 üzeri

Cinsiyet a-Erkek b-Bayan

Eğitim Düzeyi: a-Lisans b-Lisans üstü

Kurumunuz a-Özel okul b-Devlet okulu

Branşınız: ……..

Göreviniz: a-Memur b-Müdür Yrd. c-Müdür d-Öğretmen

Daha önce spor yaptınız mı?: a-Evet b-Hayır

Cevap evet ise Spor yapma düzeyi: a-Okul-Mahalle b-Amatör c-Profesyonel d-Milli

Halen spor yapıyor musunuz? a-Evet b-Biraz c-Çok az d-Hayır

Sportif Rekreasyon faaliyetine katılıyor musunuz? a-Evet b-Biraz c-Çok az d-Hayır En çok Katıldığınız sportif rekreasyon faaliyeti: …….....

En sevdiğiniz Spor dalları :…….....

En sevmediğiniz Spor dalları: …….. .....

Ek 2. Boş Zaman Engelleri Ölçeği

BOŞ ZAMAN ENGELLERİ ÖLÇEĞİ

Değerli Katılımcı;

Aşağıda sportif rekreasyonel aktivitelere katılımızı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelerin **sizin** rekreasyonel etkinliklere katılmanızı engellemedeki önem derecesini liste üzerinde ayrılan alana işaretleyiniz. Her birey, diğer bireylerden farklı olduğundan bu ankette doğru veya yanlış cevap yoktur. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve özene şimdiden teşekkür ederiz.

…… sportif rekreasyonel aktivitelere katılımımı engellemektedir.	**Kesinlikle Önemsiz 1**	**Önemsiz 2**	**Önemli 3**	**Çok Önemli 4**
1. Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4
2. Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4
3. Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4
4. Sağlık problemleri	1	2	3	4
5. Kendini güvende hissetmemek	1	2	3	4
6. Sosyal ortamlardan mutlu olmamak	1	2	3	4
7. Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4
8. Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4
9. Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4
10. Tesis donanımının yetersiz olması	1	2	3	4
11. Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4
12. Tesislerin kalabalık olması	1	2	3	4
13. Sunulan hizmetleri beğenmemek	1	2	3	4
14. Eve yakın imkânların olmaması	1	2	3	4
15. Ulaşımın zaman alması	1	2	3	4
16. Arabamın olmaması	1	2	3	4
17. Yeteri kadar paranın olmaması	1	2	3	4
18. Arkadaşlarımın zamanının olmaması	1	2	3	4
19. Beraber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4
20. Arkadaşlarımın bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4
21. İş/çalışma zamanının yoğun olması	1	2	3	4
22. Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
23. Sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
24. Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4
25. Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek	1	2	3	4
26. İlgili olmamak	1	2	3	4
27. Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4

Ek 3. Etik Kurul Onayı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

Oturum Sayısı: 2018/10
KARAR NO: 2018.10.03 **Karar Tarihi: 14.11.2018**

Akademik danışmanlığını Üniversitemiz Kırkpınar Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ajlan SAÇ'ın yaptığı Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Adnan TAYFUN tarafından Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunda değerlendirilmek üzere gönderilen "Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında ve Özel Okullarda Çalışan Öğretmenlerin Rekreasyonel Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler" başlıklı araştırma dosyası incelenmiştir. Araştırmanın; gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof. Dr. Rıdvan CANIM
Üye
Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof. Dr. Yüksel BAYRAK
Üye
Fen Fakültesi Öğr.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof. Ahmet Hamdi ZAFER
Üye
Devlet Konservatuvarı Öğr.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Doç. Dr. Yılmaz ÇAKICI
Üye
Eğitim Fakültesi Öğr.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Esma MİHLAYANLAR
Üye
Mimarlık Fakültesi Öğretim.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Emre ATILGAN
Üye
Sağlık Bilimleri Fak. Öğr.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Ahmet Emre DAĞTAŞOĞLU
Üye
İlahiyat Fakültesi Öğr. Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KILIÇ
Üye
Balkan Araştırma Enst. Öğr.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Dr. Öğr. Üyesi Levent DOĞAN
Üye
Edebiyat Fakültesi Öğretim.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır

Dr. Öğr. Üyesi Özcan AYGÜN
Üye
Edebiyat Fakültesi Öğretim.Üyesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒evet ☐hayır